

Flekkefjord kommune

Kirkegaten 50
4400 Flekkefjord

INNSPILL TIL REVIDERING AV KYSTSONEPLANEN

BAKGRUNN FOR VÅRT INNSPILL

Kirkehamn Miljø og Kulturhistoriske Forening har som målsetting å arbeide for større bevisstgjøring omkring det unike nærmiljøet vi har rundt oss. Kirkehamn er omgitt av en mektig og vakker natur. Natur, bygningsmiljø og kulturlandskap er en del av vår arv som gir grunnlag for bosetting og turisme. Store deler av Kirkehamn har et unikt kulturlandskap og et bygningsmiljø av høy arkitektonisk- og kulturhistorisk verdi. Det er dette som har gitt stedet sitt særpreg. Bygningsmiljøet i området består i dag av ulike stilarter som samlet gir et helhetlig sørlandsk preg. Mange hus er stilmessig godt bevart, flere er tilbakeført til sitt opprinnelige utseende, mens andre er blitt påbygget og "modernisert" med blandet utfall.

BEVARINGSVERDIG BYGNINGSMILJØ

Vår forening er sterkt opptatt av Kirkehamns utvikling og mener at Kystsonenplanen må sikre at stedets karakteristiske bygningsmiljø og kulturlandskap ikke blir ødelagt av mer eller mindre tilfeldige utbygginger og inngrep. Dessverre har flere store byggeprosjekter og planer blitt vurdert som isolerte tiltak uten hensyn til omgivelser og lokale tradisjoner. Dette skyldes dels at godkjente reguleringsplaner ikke er i samsvar med intensjonene i Kystsonenplanen, men også at administrasjon og politikerne i kommunen ikke har hatt en tydelig profil eller politikk på disse forholdene.

Dagens Kystsonenplan angir soner med bevaringsverdig bebyggelse i Kirkehamn med restriksjoner beskrevet på følgende måte:

"Ved oppføring av nybygg skal bebyggelsen tilpasses den eksisterende bebyggelse med hensyn til plassering, størrelse og form. Det samme gjelder tilbygg til eksisterende bebyggelse. Ved utbedring av eksisterende bebyggelse skal eksteriøret i størst mulig utstrekning holdes uendret eller tilbakeføres til tidligere utseende." (jfr. punkt 5.1 i planen)

Selv etter at Kystsonenplanen ble innført i kommunen, har man anbefalt og vedtatt reguleringsplaner innenfor områder med bevaringsverdig bebyggelse som er i sterk konflikt med Kystsonenplanens intensjoner. Et eksempel på dette er reguleringsplanen for Deaholmen som la til rette for bygging av 6 tilnærmet like boliger i rekke på et av Kirkehamns mest eksponerte områder, i sterk kontrast til uthavnas øvrige bebyggelse. Dette er en utbygging som innebærer et klart brudd i forhold til den øvrige bebyggelse både når det gjelder plassering, størrelse og form.

Gode grep fra utbygger og kommune, hvor man tok hensyn til lokal byggeskikk og tradisjoner, kunne gi et mye bedre resultat for ettertiden.

KIRKEHAMNS KARAKTER OG KVALITET

Mange faktorer er avgjørende for kvaliteten av et bomiljø. Det kan være mulighetene for friluftsliv, kulturtilbud og ulike servicefunksjoner. Men også omgivelsene er en viktig kvalitetsfaktor. Sammen med nærheten til havet, er kulturlandskap og bygningsmiljø vesentlig for trivsel i ei uthavn som Kirkehamn. Folk søker kvaliteter i det opprinnelige og ekte som kan gi en forståelse av en historisk utvikling. Det er fortsatt mange spor å se etter en rik kystkultur i Kirkehamn. Kulturlandskap og bygningsmiljø har klare røtter tilbake til 1600-tallet. I dette spennende området har folk bodd og hatt sitt virke gjennom mange generasjoner uten at stedets karakter er blitt vesentlig endret.

Et særpreg for stedet er mangfold og "mange-sysleriet". Det vil si at mange næringer drives innenfor et lite område. Handel, fiske og jordbruk har preget uthavna gjennom mange generasjoner helt opp til vår tid. Det er blant annet dette som gjør det spennende å bo på et sted som Kirkehamn. For mange handler dette om livskvalitet og opplevelse av identitet. Slike kvaliteter, som har sin bakgrunn i historiske røtter, betyr svært mye både for fastboende og turister. Dette unike miljøet er sårbart, og stedets særpreg kan lett forsvinne dersom kommunen ikke har en bevisst holdning og praksis i forhold til behandling av blant annet reguleringsplaner og byggesaker.

KULTURLANDSKAPET OG UBEBYGDE OMRÅDER

Kulturlandskapet i Kirkehamn er unikt i nasjonal sammenheng. Borger og steingjerder vitner om generasjoners slit og innsats for å kunne livberge seg i et karrig landskap. Kystsonenplanen burde bidra til å sikre at mye av dette kulturlandskapet blir bevart for ettertiden. Følgelig bør den nye utgaven av Kystsonenplanen omtale kulturlandskapet på tilsvarende måte som man gjør med bygningsmiljøet.

Store deler av Kirkehamn har lite strandlinje igjen som ikke er bebygd eller regulert til framtidig bebyggelse. Det er en stor miljøfaktor at det også i framtida er områder ved sjøen som er "uberørte". I tillegg har det stor miljømessig betydning at det finnes åpne områder ut mot sjøen mellom bebyggelsen, noe som er karakteristisk for miljøet i mange uthavner langs kysten. En mer eller mindre sammenhengende fasade av boliger, sjøbuer og brygger i Kirkehamn vil forringe disse kvalitetene.

UTVIKLING INN I EN NY TID

Kirkehamn skal fortsatt være ei levende uthavn året rundt, og det må legges til rette for dette. Tradisjonelle- og nye næringer må få muligheter for utvikling innenfor de rammer som er mulig. Hensyn til bygningsmiljø og kulturlandskap vil i enkelte tilfeller kunne skape konflikter. Men det finnes arealer i Kirkehamn som gir rom for utvikling. Eksempler på dette er Fiskerihavna med omkringliggende områder som er regulert til næringsformål.

Fortetting og nybygg innenfor 100-meters beltet vil være riktig ut fra stedets karakter og tradisjoner. Men dersom utnyttelsesgraden og fortettingen blir for stor, vil dette være uheldig. Områder på Fidje har et spennende kulturlandskap med en forholdsvis spredt bebyggelse sammenlignet med andre deler av Kirkehamn. I slike områder er det viktig å ta hensyn til terreng og kulturlandskap ved plassering av framtidig bebyggelse.

KYSTSONEPLANEN SOM STYRENDE REDSKAP FOR UTVIKLING

Skal Kystsonenplanen ha en verdi som styrende redskap for utvikling, må den bli mer tydelig på enkelte forhold. For eksempel er dagens Kystsonenplan uklar på flere områder når det gjelder hva som skal tillates innenfor sone med bevaringsverdig bebyggelse. I tillegg til punkt 5.1 som er gjengitt ovenfor, så finner man i vedlegg 1, punkt 2.4 følgende beskrivelse:

"Vernebestemmelsene inneholder ikke krav til material- og fargebruk.For nybygg bør vi anbefale bruk av tradisjonelle materialer og farger.... "

Videre står det i vedlegg 1, punkt 3.3:

".....Når det gjelder nybygg, bør det være rom også for utradisjonelle løsninger, og det må derfor ikke legges opp til for detaljerte krav til utforming. Hovedkravet må være at det velges løsninger med bevisst forhold til omgivelsene.... "

I tillegg er alle retningslinjer formulert med "...bør...", noe som åpner opp for det meste og gjør dagens Kystsonenplan nærmest ubrukelig som styringsverktøy i plan og byggesaker. Her bør en revisjon gjøre planen mer tydelig på hva som tillates av utforming og materialvalg innenfor sone med bevaringsverdig bebyggelse. Størrelse på bebyggelse, arkitektur og materialvalg er viktige faktorer for å beholde Kirkehamns særpreget. Sentrale begreper i forhold til materialvalg er taktekking, kledning og vinduer.

Vi ser i dag en økt forståelse blant mange for å ta hensyn til opprinnelig bygningsmiljø og kulturlandskap. Flere hus i Kirkehamn er tilbakeført til sitt opprinnelige utseende og enkelte nybygg og tilbygg har fått en god tilpasning til omgivelsene. Dette skjer i hovedsak på utbyggers eget initiativ og ikke fordi kommunen krever det. Det er således ikke Kystsonenplanen som kan takkes for denne positive utviklingen, men heller privatpersoners interesse og ønske om å gjøre bevisste valg.

Flekkefjord kommune burde se hva andre kommuner har fått til for å bevare og sikre en god utvikling av sine tettsteder. Sokndalsstrand, Skudesneshavn og Lyngør er eksempler på steder som har bevaringsverdig bebyggelse av høy kvalitet. En bevisst satsing på kvalitet gjør at slike steder også i framtida kan være attraktive som bosted og turistmål. Den samme satsingen må til hvis kommunen ønsker at uthavner som Kirkehamn fortsatt skal ha fast bosetting og turisme. Kystsonenplanen som nå skal revideres er kommunens viktigste verktøy for å oppnå dette.

For Kirkehamn Miljø og Kulturhistoriske Forening

Svein Harald Olsen

Kopi: Vest Agder fylkeskommune - Regionalavdelingen
Fylkesmannen i Vest Agder – Miljøvern avdelingen